

НАКАЗ

23.12 2025

№ 217

***Про моніторинг стану
викладання та рівня навчальних
досягнень учнів з біології (7-9 класи)
та біології і екології (10-11 класи)***

Відповідно до плану роботи закладу на 2025/2026 навчальний рік, Положення про внутрішній моніторинг якості освіти та освітньої діяльності, перспективного Плану вивчення предметів адміністрацією закладу вивчався стан викладання та рівень навчальних досягнень здобувачів освіти з біології та екології.

Контроль здійснювався за такими напрямками:

- навчально-виховна робота;
- виконання навчальних програм;
- виконання дидактичних вимог;
- результати навчальних досягнень учнів, якість знань, умінь і навичок;

Контроль за вивченням предмета передбачає вивчення системи роботи вчителя біології:

- наявність поурочних і календарно-тематичних планів; їх якість;
- науково-теоретичний рівень викладання предмета;
- форми і методи обліку вмінь і навичок;
- відповідність змісту уроку навчальним програмам;
- упровадження активних форм і методів навчання.

У 2025/2026 навчальному році навчання біології та екології в Тернопільській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 18 здійснюється за такими навчальними програмами:

7-9 класи – Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів) (наказ МОН від 07.06.2017 № 804);

10-11 класи – Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407.

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405, біологія в

7-9 класах вивчається у кількості 2 години на тиждень.

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої

освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408, предмет «Біологія і екологія» у 10-11 класах вивчається на рівні стандарту – 2 години на тиждень.

7-А, 8-А, 9-А класи – освітня програма, затверджена наказом Державної служби якості освіти України від 28.06.2024 № 01-10/201 «Про проведення другого етапу експертизи освітньої програми науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (базова середня освіта, цикл базового предметного навчання, 7-9 класи)».

У 2025/2026 навчальному році 7-А, 8-А, 9-А класи (навчання за науково-педагогічним проектом «Інтелект України») користувалися такими посібниками:

- Біологія. 7 клас : зошит з друкованою основою : у 9 ч. / І. В. Гавриш, К. М. Задорожний, Г. О. Калиновська. — Харків : СТЕМ ОСВІТА, 2025.

- Біологія. 8 клас : зошит з друкованою основою : у 9 ч. / І. В. Гавриш, К. М. Задорожний. — Харків : Інтелект України, 2025.

- Біологія. 9 клас : зошит з друкованою основою : у 9 ч. / І. В. Гавриш, К. М. Задорожний. — Харків : Інтелект України, 2025.

Біологію в школі викладаються Заброцький Руслан Петрович (вища категорія, учитель-методист) і Фірман Богдана МIRONІВНА (вища категорія, учитель-методист). Вчителями узагальнено власний педагогічний досвід на тему «Впровадження інноваційних технологій на уроках біології як шлях до підвищення якості знань здобувачів освіти».

Перевірка класних журналів показала, що вчителі біології виконують навчальну програму, зокрема лабораторні та практичні роботи, обов'язкові види контрольних робіт. Записи в електронних класних журналах здійснюються у відповідності до Інструкції щодо оформлення в класному журналі результатів навчальних досягнень учнів з біології.

Руслан ЗАБРОЦЬКИЙ має якісну науково-теоретичну підготовку, на уроках використовує сучасні форми і методи викладання біології, працює над розвитком біологічного мислення учнів. Володіючи глибокими теоретичними знаннями і маючи досвід практичної роботи, формує в учнів міцні знання з біології, створює цілісну наукову систему уявлень про природу, знайомить учнів із класичними і сучасними досягненнями та проблемами біології. У своїй діяльності широко використовує додаткову науково-популярну, художню і методичну літературу.

Уроки вчителя відзначаються логічною послідовністю, чіткістю, доказовістю. Велику увагу він приділяє формуванню експериментально-практичних умінь і навичок під час лабораторних, практичних та семінарських занять; максимально враховує індивідуальні інтереси і здібності учнів, різний ступінь готовності до вивчення курсу біології.

Вчитель вдало використовує інтерактивні методи роботи на уроці; практикує складання порівняльних таблиць і схем; вчить розпізнавати, визначати, аналізувати і порівнювати досліджувані об'єкти; практикує використання на уроках результатів дослідів, експериментів та спостережень, проведених як в класі, так і вдома, чи під час екскурсій в природу. При викладанні часто застосовує інформаційно-комп'ютерні технології при вивченні нового та перевірці вивченого матеріалу. На уроках проводить природоохоронну роботу, використовує виховні можливості предмету, зв'язок із життям,

міжпредметні зв'язки. Значну увагу приділяє екологічному вихованню учнів

Висока науково-методична підготовка Богдани ФІРМАН дає змогу проводити уроки з достатньо високим темпом, оптимально застосовувати словесні (розповідь, пояснення, бесіди, лекції), наочні, практичні методи (демонстрація, рольова гра, показ і аналіз комп'ютерних презентацій, практичні та лабораторні роботи, екскурсії), фронтальні, індивідуальні, групові форми навчальної роботи з учнями, раціонально використовувати кожен хвилину уроку, проводити диференціацію та індивідуалізацію навчальної діяльності учнів упродовж навчального процесу. На кожному уроці вчитель добирає методи навчання, які забезпечують реалізацію цілей біологічної освіти, віддаючи перевагу методам самостійного здобування знань, методам, що спрямовані на реалізацію принципу активності навчання, оволодіння технологією прийняття рішень, вільного вибору і дій у різних сферах життя.

Вчитель працює над забезпеченням загальноосвітньої підготовки школярів з біології, формуванням наукової картини живої природи, екологічної культури, зміцненням духовного і фізичного здоров'я, ознайомленням школярів із сучасними досягненнями біології та екологічними проблемами людства, відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти основну увагу звертає на формування ключових компетентностей, яких потребує сучасне життя.

Особливу увагу Богдана ФІРМАН звертає на застосування теоретичних знань у практичній діяльності людини, мотивацію здорового способу життя. Практичні роботи, зазначені в програмах, виконуються учнями в практично-дійовій формі, демонстраційно, фронтально, у групах або індивідуально під час опрацювання відповідної теми для досягнення мети і цілей уроку. Вчитель постійно працює над поповненням матеріальної бази: закуповує демонстраційні таблиці, виготовляє саморобні таблиці, картки, дидактичний матеріал тощо. Розробляє матеріали та реалізовує тестовий контроль майже на кожному уроці. Дотримується правил техніки безпеки під час проведення навчальних занять, практичних робіт. Вчасно проводяться тематичні оцінювання.

У школі обладнано кабінет біології. В ньому зібрано велику кількість матеріалів для виконання програми: методична література, картки з різномірівневими завданнями для індивідуальної роботи учнів, ілюстраційний, демонстраційний та роздатковий матеріал; колекції, моделі, гербарії, мікропрепарати, таблиці з біології, певна кількість приладів, зокрема мікроскопів тощо. Кабінет обладнаний інтерактивним комплексом (інтерактивна дошка, ноутбук, проєктор), що дає можливість проводити якісний мультимедійний супровід уроків. Багато роздаткового матеріалу, наочності виготовлено власноруч.

Проте, слід зазначити, що навчально-матеріальна база кабінету потребує поповнення та оновлення з метою повного його забезпечення обладнанням відповідно до Типового переліку навчального обладнання для загальноосвітніх навчальних закладів. Також кабінет не має підсобного приміщення для зберігання дидактичних матеріалів.

Перевірка знань, умінь і навичок учнів є важливою складовою у навчанні біології. Основною метою контролю є визначення якості засвоєння учнями програмового матеріалу, діагностика і корекція їхніх знань та вмінь, виховання

відповідальності до навчання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється відповідно до орієнтовних вимог до оцінювання, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (зі змінами), листа МОН від 14 березня 2025 р. № 1/4895-25 «Про окремі питання оцінювання результатів навчання»

Протягом жовтня – листопада 2025 року адміністрацією школи були проведені перевірені контрольні роботи з біології (7-9 класи) та з біології і екології (10-11 класи). Їх результати:

Клас	Кількість учнів, які виконували роботу	Рівень знань, умінь та навичок, учнів				ПЯН, %	Учитель
		Високий	Достатній	Середній	Початковий		
7-А	23	6	17	0	0	73	Заброцький Р.П.
7-Б	27	3	9	15	0	52	Фірман Б.М.
7-В	27	1	9	17	0	48	Фірман Б.М.
8-А	24	11	12	1	0	79	Заброцький Р.П.
8-Б	25	2	12	11	0	55	Фірман Б.М.
8-В	22	0	15	7	0	55	Фірман Б.М.
9-А	17	10	7	0	0	85	Заброцький Р.П.
9-Б	20	1	10	9	0	53	Фірман Б.М.
9-В	22	4	8	7	3	55	Фірман Б.М.
9-Г	21	0	7	14	0	45	Фірман Б.М.
10-А	23	3	15	5	0	63	Фірман Б.М.
10-Б	22	1	13	8	0	55	Фірман Б.М.
11	33	6	18	9	0	64	Фірман Б.М.

Основними формами роботи з обдарованими учнями залишаються різні види додаткових завдань (історичні довідки, повідомлення, презентації із бібліотеки та Інтернету тощо) та залучення учнів до позакласної роботи.

З метою виявлення та підтримки творчо обдарованих дітей та учнівської молоді, сприяння розкриттю їхнього таланту, розумових здібностей, розвитку комунікативних умінь учителі біології та екології залучають учнів до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з біології і мають певні результати, що відображені в таблиці:

Навчальний рік	II етап	Вчитель
2025/2026 (I етап)	Васілаке Владислав (8-Б клас), II місце, біологія	Фірман Б.М.
	Олійник Марта (8-А клас), III місце, біологія	Заброцький Р.П.
2024/2025	Дулеба Вікторія (10 клас), III місце, біологія	Фірман Б.М.
	Дулеба Вікторія (10 клас), III місце, екологія	Фірман Б.М.
2023/2024	Давибіда Яна (10 клас), I місце, екологія	Фірман Б.М.
	Грабчук Дарія (11-Б клас), III місце, біологія	Фірман Б.М.

2022/2023	Дулеба Вікторія (8-А клас), III місце, біологія	Фірман Б.М.
	Грабчук Дарія (10-Б клас), III місце, біологія	Фірман Б.М.
	Грабчук Дарія (10-Б клас), III місце, екологія	Фірман Б.М.

Також учениця 10 класу Давибіда Яна здобула II місце фінального етапу альтернативної онлайн-олімпіади природничо-математичного циклу «STEM-проект».

Учителі біології ведуть активну позакласну роботу: у школі щорічно проводяться заходи, що сприяють вихованню бережного ставлення до довкілля: акції «Посади дерево», «Чисте довкілля», виступи екологічної агітбригади на різну тематику, позакласні заходи до річниці Чорнобильської катастрофи тощо. Також організовуються тижні біології та екології, в рамках яких проводяться різноманітні заходи, зокрема: конкурси малюнків, проєктів, ребусів, віршів на біологічну тематику; розгадування біологічних кросвордів і ребусів; вікторини на тему «Незвичайний світ природи», фотоконкурси «Найкраще селфі з біологічними об'єктами»; фотоквести «Цікава біологія»; виступи агітбригади «Практичні екологічні поради»; інтелектуальні ігри-квести «Чи знаєш ти свій організм?»; тренінги «Хочу знати більше»; зоовікторини «Відгадай птаха».

Виходячи з вищезазначеного, на виконання рішення педагогічної ради від 05 грудня 2025 року (протокол № 4), з метою поліпшення стану викладання предмета, підвищення якості знань, умінь і навичок учнів, підвищення ефективності уроків, розкриття творчого потенціалу учнів.

НАКАЗУЮ:

1. Рівень викладання біології в 7-9-х класах і біології та екології в 10-11-х класах вважати таким, що відповідає Державному стандарту базової середньої освіти.

2. Учителям біології Руслану ЗАБРОЦЬКОМУ і Богдані ФІРМАН:

2.1. Упроваджувати в навчально-виховний процес, інтерактивні та комп'ютерні технології.

Постійно

2.2. Розробити заходи щодо поповнення навчально-матеріальної бази з предмету з метою повного їх забезпечення обладнанням відповідно до Типового переліку навчального обладнання для загальноосвітніх навчальних закладів.

Протягом року

2.3. Продовжувати з метою забезпечення якісної освіти використовувати в навчальному процесі інтерактивні методи навчання, навчальні екскурсії, тренінги, дидактичні ігри, презентації, відеофільми тощо.

Протягом року

2.4. Постійно проводити диференційовану роботу з учнями, які потребують індивідуальної допомоги.

Протягом року

2.5. Продовжити роботу щодо виявлення та підтримки обдарованих дітей, працювати над розвитком творчих здібностей учнів із залученням їх до роботи над проєктами, участі у олімпіадах та конкурсах.

